

Kwaliteitskaart pestprotocol

Doel

Algemeen geldende afspraken rondom pestpreventie en pestaanpak vastleggen en helder beschrijven voor teamleden.

Aangepast:

Oktober 2022

Verantwoordelijk

IB (Rob Verstegen
directie (Katinka van der Wal)

Algemeen:

De van Asch van Wijckschool is een school waar je mag zijn zoals je bent. We willen een school zijn waar kinderen graag naartoe gaan en waar kinderen zich gewaardeerd en geaccepteerd voelen om wat ze zijn.

We streven naar een pestvrije school. We vinden dat we er alles aan gedaan moet worden om kinderen een zo veilig en vriendelijk mogelijke schooltijd te garanderen. De van Asch van Wijckschool is een coöperatieve en vreedzame school, wat een positief klimaat stimuleert.

Het kan voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Vandaar dat wij dit pestprotocol hebben opgesteld.

In dit pestprotocol komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Onze visie op pesten
- Preventief werken
- Het signaleren van pesten
- De aanpak
- De *No Blame* aanpak
- Betrokkenheid ouders

Uitzondering op de No Blame aanpak

Onze visie op pesten

Wat verstaan we onder pesten?

Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die (niet langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk;
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal);

- Bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer);
- Pesten gebeurt systematisch;
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen;
- Pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor.

Hoe kijken we tegen pesten aan?

Pesten zorgt ervoor dat kinderen zich niet veilig voelen op school. Wij willen een veilige school zijn, waar kinderen graag naartoe gaan. Wij nemen pesten heel serieus. Daarom willen wij als leerkrachten zo goed mogelijk voorbereid zijn, mocht er zich een pestsituatie voordoen.

Preventief werken

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Ook wordt van leraren verwacht dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden.

Beter dan vroegtijdig signaleren is natuurlijk het voorkomen. Pesten kun je voor een groot deel voorkomen door een veilig pedagogisch klimaat te realiseren. Dit pedagogische klimaat wordt op onze school gekenmerkt door de hieronder genoemde punten die uitvoerig aan de orde komen in de methode *De Vreedzame School*.

- conflicten oplossen
- praten over gevoelens
- open communiceren
- omgaan met 'ieder is anders'
- leerkracht is toegankelijk
- verantwoordelijkheid in het welbevinden van de hele groep

Conflicten oplossen

Een conflict is op zich niet erg, dat overkomt iedereen, maar de manier waarop het conflict wordt opgelost is van groot belang. Vanaf groep 1 t/m 8 werken we met de methode *De Vreedzame School*. Deze methode leert kinderen omgaan met hun conflicten. Hierbij staat het onder de loep nemen van je eigen gedrag en aandeel in het conflict centraal. De kinderen van groep 8 worden getraind tot mediator. Zij helpen andere kinderen die hulp nodig hebben bij het oplossen van een conflict.

Praten over gevoelens

Bij het onder de loep nemen van je eigen gedrag tijdens een conflict, hoort de bewustwording van je eigen gevoelens. Kinderen leren hun gevoelens op een positieve manier te uiten en deze onder woorden te brengen. Doordat er tijdens het oplossen van een conflict wordt gesproken over gevoelens leren de kinderen elkaar beter te begrijpen. Ze worden zich bewust van wat hun gedrag teweeg brengt bij de ander.

Open communiceren

Kinderen leren dat ze over alles kunnen en mogen praten op school. Wij bieden immers die veilige plek. De leerkracht heeft hierin een voorbeeldrol. De leerkracht geeft bij een conflict situatie met de kinderen eerst aan wat het met hem/haar doet (gevoel) en vraagt (zoveel mogelijk) de kinderen zelf met een oplossing te komen voor dit conflict.

Omgaan met 'ieder is anders'

Onze school is een afspiegeling van de multiculturele wijk Lombok-Majella. Doordat veel verschillende religies en culturen elkaar ontmoeten op onze school, leren de kinderen veel van elkaar. Dit geldt ook voor het verschil in leren, handelen en uiten van de kinderen. Ze leren dat iedereen anders is en leren dit te accepteren en respecteren. Mede door de open communicatie met elkaar.

Leerkracht is toegankelijk

Zoals al eerder genoemd heeft de leerkracht de sleutelrol. De leerkracht geeft alle kinderen het gevoel er te mogen zijn. De leerkracht staat open voor de gevoelens van de kinderen en neemt deze serieus.

Verantwoordelijkheid in het welbevinden van de hele groep

Wij bieden de kinderen de mogelijkheid hun talenten te ontplooien en op te groeien als een zelfstandig individu. Doordat er veel een beroep wordt gedaan op de autonomie van de kinderen, leren ze om te gaan met verantwoordelijkheden. Ook leren de kinderen dat zij verantwoordelijk zijn voor het welbevinden van hun klasgenootjes. Pesten zien wij daarom als een gezamenlijk probleem, dat we met z'n allen moeten oplossen.

Signalen

Om het pesten tegen te gaan, moeten we eerst weten of en hoe er wordt gepest. Dit kunnen we doen, door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende pesterijen die "pesters" met hun slachtoffers uithalen:

- Volstrekt doodzwijgen;
- Isoleren;
- Psychisch en /of fysiek mishandelen;
- Een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het speelplein;
- Buiten op school opwachten;
- Slaan, schoppen;
- Klopjacht organiseren;
- Op weg van en naar school achterna rijden;
- Naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Als slaaf behandelen;
- Nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar bijnaam;
- Voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Opdrachten geven huiswerk te maken of huiswerk innemen;
- Bezittingen afpakken of stukmaken;
- Cadeaus eisen of geld afpersen;
- Jennen;
- Het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven;
- Steeds het slachtoffer uitschelden of er tegen gaan schreeuwen;
- Opmerkingen maken over kleding of uiterlijk;
- Beledigen;

- Briefjes doorgeven;
- Kettingbrief schrijven;
- E-mails of sms-berichten met bedreigende of beledigende inhoud versturen;
- Beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op internet plaatsen;
- Steeds (mobiel) opbellen.

Verder vinden we het belangrijk open te staan voor signalen van ouders.

De aanpak

Op het moment dat ondanks de preventie er toch signalen van pestgedrag gesignaleerd worden bepaalt de leerkracht, samen met de intern begeleider, of er volstaan kan worden met een korte interventie in de groep of dat er over gegaan moet worden naar een methode van aanpak.

Binnen de van Asch van Wijckschool kennen we een *confronterende* en een *niet-confronterende* methode.

De niet-confronterende methode

De niet-confronterende methode wordt gebruikt als er sprake is van onderhuids pesten. Er is dan een vermoeden van pestgedrag zonder dat er duidelijk is wie, hoe en wat. Het pestgedrag komt dan in algemene zin in de klas aan de orde. De leerkracht kan in deze situatie bepaalde onderwerpen aan de orde stellen om indirect het pestgedrag van de klas te behandelen.

Voorbeelden van onderwerpen:

- Pesten op school in algemene zin waarbij wordt ingegaan op de oorzaken en de gevolgen voor de slachtoffers, de daders, de meelopers en de zwijgende middengroep;
- Lessen van *De Vreedzame School*.

De confronterende methode

Op het moment dat er sprake is van actief of passief meedoen aan pesten gebruiken we de confronterende methode *No Blame*.

De No Blame aanpak

De *No Blame* gesprekken zullen zoveel mogelijk gevoerd worden door de eigen leerkracht(en), d.w.z. de leerkracht bij wie er in de klas gepest wordt. De intern begeleider is al vanaf de signalering bij betrokken en denkt mee over een goede begeleiding en ondersteunt waar nodig.

De *No Blame* aanpak werkt als volgt:

Stap 1 – praat met het slachtoffer

Als de leerkracht pesten signaleert, voert hij eerst een gesprek met het slachtoffer waarin het kind zijn gevoelens bespreekbaar kan maken. De leerkracht hoeft het kind niet uitputtend te ondervragen over wat er gebeurd is, maar er moet wel duidelijk worden wie erbij betrokken zijn. Denk daarbij aan pesters, omstanders en meelopers.

Stap 2 – organiseer een gesprek met de betrokkenen

De leerkracht organiseert een bijeenkomst met de betrokkenen. Dit zijn, behalve de pester(s), ook meelopers, omstanders en (potentiële) vrienden van het slachtoffer. Het zijn de leerlingen die door het slachtoffer zijn genoemd, maar ook behulpzame klasgenoten. Een groep van 6 – 8 leerlingen is werkbaar. Dit is de steungroep.

Stap 3 – leg een probleem uit

De leerkracht vertelt de leerlingen dat er een probleem is in de groep. Ze vertelt het verhaal van het slachtoffer en hoe deze zich in de klas voelt. Wat hij zeker **niet** doet is proberen erachter te komen wat er precies gebeurd is en op zoek gaan naar de schuldigen.

Stap 4 – deel de verantwoordelijkheid

De leerkracht geeft niemand de schuld maar stelt dat er een gedeelde verantwoordelijkheid is om er voor te zorgen dat iedereen zich op z'n gemak kan voelen in de groep. De leerkracht vertelt dat deze groep bijeengeroepen is om de problemen helpen op te lossen.

Stap 5 – vraag de groep naar eigen ideeën

Elk groepslid wordt aangemoedigd om een manier te bedenken waarop hij het slachtoffer kan helpen om zich beter te voelen. De leerkracht geeft daar positieve feedback op, maar ze maakt geen bindende belofte van goed gedrag van. Het blijft de verantwoordelijkheid van de groep.

Stap 6 – laat het aan hen over

De leerkracht besluit de bijeenkomst door de verantwoordelijkheid voor het oplossen van dit probleem bij de groep te leggen. "Ik ben benieuwd hoe het gaat en wat jullie allemaal gaan doen." Ze spreekt af om er in de groep of individueel op terug te kijken.

Stap 7 – terugkom

Na de afgesproken tijd (één à twee weken) bespreekt de leerkracht met het slachtoffer en de steungroep (individueel of met de groep) hoe het is gegaan. Het gaat er niet zozeer om dat ieder zijn voornemens precies is nagekomen. Hoofddoel is dat het slachtoffer zich veiliger en gelukkiger voelt.

Nazorg

Met het toepassen van de *No Blame* aanpak hopen bij de negatieve spiraal van het pesten doorbreken. Om deze positieve ontwikkeling te waarborgen is het van groot belang om het proces in de gaten te blijven houden en nagesprekken te blijven voeren met de betrokken kinderen.

Als er sprake is van verandering in het gedrag wordt na twee weken *No Blame* door de leerkracht gesproken met de gepeste en de pester. Het doel van deze gesprekken is de betrokkenen bewust te maken op welke manier zij zelf het probleem kunnen verbeteren of opheffen. De leerkracht wijst hen daarbij op de eigen verantwoordelijkheid en ondersteunt hen in de (eventuele) gedragsverandering.

Als uit de individuele probleemoplossende gesprekken met de pester en de gepeste blijkt dat er (ernstige) problemen aan het gedrag ter grondslag liggen, bespreekt de leerkracht de problemen met de intern begeleider. Samen zullen zij

bespreken wat voor interne of externe hulp voor het kind nodig is en zullen zij stappen ondernemen om de hulp op gang te brengen.

Betrokkenheid ouders

Algemeen

In de schoolgids wordt vermeld dat er een pestprotocol is. Ouders die er graag kennis van willen nemen kunnen het protocol op school inzien.

Tijdens de No Blame aanpak

Tijdens de eerste (twee) weken van de *No Blame* aanpak worden de ouders niet betrokken.

Als de gesprekken met de pester en gepeste plaatsvinden worden ouders zoveel mogelijk betrokken, daarbij wordt echter de wens van het kind gevolgd. De leerkracht of andere begeleider streeft ernaar om het kind gerust te stellen dat het veilig is de ouders erbij te betrekken.

NB. We labelen het kind niet als "de pester" of "de gepeste"

NB. We wijken af van de wens van het kind, om de ouders niet te betrekken, als er sprake is van bedreigende of andere belangrijke factoren. Dit wordt duidelijk met het kind gecommuniceerd.

Uitzonderingen op de No Blame aanpak

Als er sprake is van lichamelijke of psychische mishandeling en/of bedreiging via mobiel, msn, e-mail of chatbox wordt er afgeweken van de *No Blame* aanpak. De pester wordt in dat geval direct aangesproken op zijn gedrag om zijn/haar bedreigende gedrag direct te stoppen. Ook ouders worden hiervan direct op de hoogte gesteld.

De "pester" krijgt een opdracht. Voorbeelden van een opdracht kan zijn:

- Een werkstuk maken over pesten;
- Een werkstuk over mogelijke gevolgen voor gepeste kinderen;
- Lezen van artikelen over pesten op internet;
- Lezen van (een deel van) het boek "Tirannen" van A. Chambers.

Na het maken van de opdracht wordt de inhoud besproken met de leerkracht.

Als deze aanpak voldoende effect heeft gehad, d.w.z. de leerling laat een verandering in zijn/haar gedrag zien en toont inzicht in het eigen gedrag, kan er alsnog gestart worden met een *No Blame* aanpak.

Als er onvoldoende verandering in het gedrag en/of denkwijze is, wordt de zaak besproken met groepsleerkracht, intern begeleider en schoolleiding. Zij bepalen welke volgende stappen er noodzakelijk zijn.